

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De legibus disputatio - Cod. Ettenheim-Münster 336

[S.l.], [17. Jahrh.]

[Textanfang]

[urn:nbn:de:bsz:31-131792](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131792)

plura ubi agens de Sacramentalibus.

Tertius et proximus religionis artus est

Sacrificium

quod est Ablatio rei permanentis Deo tanq.
 Autori vite ac moribus legitime facta. hoc
 est: quando fit Ablatio externa Soli Deo,
 per quam res aliqua permanens et sensibilis
 a legitimo Ministro offeratur et physice trans-
 mutatur in agnitione Divina Minister tanq.
 Supremus Deus obtinens in vitam ac mor-
 talitatem, seu conservacionem ac destructionem
 rerum reatarum. Quale Defacto verum est
 unum et Missae seu Eucharistiae Sacrifici-
 um, cuius naturam et indolem hoc versiculo
 placet comprehendere

Quis? Quis ubi? Quibus auxilijs, Cur quomodo quan-
 do?

Quis? Solus et ois Sacerdos legitime
 ordinatus et ordinarius Minister Sacrificij
 Eucharistiae. Quis: Solus, quia sic ex parte
 definitur Con. Trid. Sess. 22. c. 1. et Sess. 23.
 c. 4. Quis: ois, quia etiam in hunc modum lapsus

Clericus, religio-
 nis, non quod
 loquendo infer-
 lege Super
 uicij
 hodie
 boue
 mero et
 suis religio-
 d'p'p'p'p'p'
 Consequ.
 in suis reli-
 quid est
 non
 crepae
 ere
 p'p'p'p'p'
 A.D.
 aliqua
 unum, quod
 Sed de hoc

ex viaticis suspensus depositus degradatus
valide sacrificat. Principalis offerens
est ipse Christus, cuius, quia hoc sacrificium
instituit, ac vni omni ex meritis suis con-
tulit. cuius quia sacerdos hoc sacrificium
peragit in nomine Christi, cuius personam repre-
sentat, ut patet. l. mave ex verbis Consecra-
tionis, cuius quia Christus non modo in cruce
omnia et singula sacrificia futura Tabernaculi
coelestis obtulit, sed adhuc indies: adver-
te singula hanc doctrinam quae lac et mel
divinae misericordiae in nos ubertim distillat.
actu elucido singula offert, ut revere San-
Gall. punct. 2. sub. 2. Card. Bona in
Tract. Offic. de Sacrif. Missae c. 5. §. 2
Gobat et alij. Quod quid nonnulli minus
pie moliantur in gloriam. Tertius offerens
est Sancta Mater Ecclesia, quae per Sac-
erdotes tanquam per Ministros et legatos a
se exhibet Deo publicum hunc honorem ac ve-
nerationis actum exhibet. Veniunt autem nomine Ecclesiae

non in propria illius Capita et Antiphylles
 sed etiam ceteri fideles omnes nullo excoiacionis vi-
 culo irretiti; -; nam hi omnes suo mo sunt
 offerentes et participant fructu Sacrificij
 dignari. In mensura, prout magis aut minus
 ad ipsu Sacrificiu concurrunt. Ceterum plus
 merenti qui Sacrificianti prebent alimenta
 & stipendiu, qui Sacras vestes & alia ad
 Missa necessaria subministrant, qui speciatim
 deferunt Templo ut Sacrifica, Minister
 Arbitrus, qui Sacro corporato et in de-
 bita reverentia interfunt, & Minore ac
 ceteris paribz fructu recipiunt qui in
 Spirituatur interfunt, et animo suisqz
 precibz solis ac votis vota Sacerdotis pro-
 sequuntz. Minima v. gratie parte deri-
 vant in sese qui in huatur offerunt, cuius
 modi sunt, qui nec ad sunt Sacrificiis, nec
 cogitant actu de illo, Sunt in in gratia
 constituti, ad coqz Sacrificiu offerunt, ea tunc
 solis, quatenus st membra viva Culce, in
 qua prout videntz sacre, quid quid illa

Sacredatus
 hi in offerens
 Sacrificiu
 his suis con
 Sacrificiu
 persona
 a verbis long
 ad in imp
 futura Sati
 indies; ad
 ad la et mel
 ut in d. l. l. l.
 B. Bonus in
 ipse c. d. & t
 annuli annu
 Terminus g
 qua p. d. l.
 et legatu
 honoris ac
 l. d. d.
 in not unis

fact. Anni probe notandū est rem eē in
gentis prelij ac meriti signis singulis dieb;
expresso actu elucto oia sacrificia quae
per salutē mundū peragunt, offerat Deo.
Quod n. fil. participat, et pro eo singula
et ex parte orat Sacerdos.

Quid? Missa ē verū et unū novū
legis sacrificiū, in quo corporis et san-
guinis Christi quoad modū existendū; sub spe
iubq; panis et vini à Sacerdote facta
ministrare recognoscit Deus ut Supremus
Datus vitae ac mortis Pactor. Et de
Fide et pbr q̄ta modernos hereticos
nullū legis Evangelicū sacrificiū agnos-
centes, proter illud Cruentū in a Christo
in ara Crucis oblatū. Primo ex Levit.
Et. Malach. 1. 11. promittit offerenda:
in gentib; et in or locū oblatio mundae
et ut loq̄r Paul. 1. Cor. 10. 14. Nulla ofe-
rentiū indigne aut male inquirij p̄t.

nempe Sacrificiū Eucharistiæ. Item Daniel.
 8. et 12. prodicit Antichristy ablaturus Tu-
 ge Sacrificiū. Græci & ex varijs Concilijs,
 ex unanimi P. Patrum consensu ex an-
 tiquissimis Liturgijs, et apud Bellarm. Græci
 5. Ratione. Quid quid requirit ad ve-
 rū Sacrificiū reperit in Missa: Sacri-
 ficiū n. proprie dicitur et patet pro
 actione Sacrificandi n. obire pro ressa-
 uificata auctō, debet e. oblatio rej-
 permanentis; licet n. etiam actus transe-
 untes Grauis l. aliarū virtutum Deo of-
 ferri possint, horū tñ oblatio non dicitur
 proprie Sacrificiū, ut oes sciunt. Pro-
 terea ipsa res debet per oblationē im-
 mutari actione productiva aut cor-
 ruptiva l. quoad rej substantiā l. quoad
 modū existendi; ut si Deus designet
 vitam ac mortis auctor. Per oia q.
 in lege moſaica dicebantur Sacrificia de-
 stinenda erant l. per ouisionē, si fuerant

annata l. per ebullitionē, si maninata
et solida, ut Simila, Sal, Thus; l. per
fusionē, si liquida, ut vinū, Sanguis,
aqua. Ad efusio n. calens vocat. Daffu-
tio, quatenus liquor à terra absorptus
reddit. inutilis ad perficiend. usū. Sed hoc
non reperitur in Missa. offerens n. in hoc
Deo Corpus et Sanguis Christi, q. st. susti-
enter sensibilia per species generatas ac per-
manent. Et vi. Verborū ponit. Solū Cor-
pus sub specie panis et solus Sanguis sub
specie vini ac proinde modis quodā mor-
tuo et vitæ. Christi velut destructivus: id-
est sit in agnitionē Supremi eig Dominij
q. ad. Confirmat. Sacrificiū hoc est ac-
tus religionis nobilissimus, quo non deest
carere Christi Pulam. Præterea in Cula
Catholica semper fuerunt Pluraria, Sacerdotes
ad quid n. ad Sacrificiū. Argumenta,
q. blatarones heretici adferunt in q-
tratiū soluta inveniunt passim apud Con-

troueriffas.

Sacramentū Eucharistiā eſſiatū et ad-
equale eſſit in ſola eſſeſſe: quia
aliæ actiones q̄ interveniunt, ſ. non
ſt inſtituta a Chro, ſ. Im præcepta
ab Ecclā, ut Ceremoniæ. V. ſ. ſunt
a Chro inſtituta, ut eſt Deſtructio
panis et vini, et Sumptio Corporis
et Sanguinis Chri, que ſerū tendit
ad Deſtructionē illiꝝ m̄ eſſendi, que
auerit Chrus per eſſeſſe, In n̄ ſt in-
ſtituta ad ſignandū Deū ut mortis
et vite Auctore: nā panis et vini
ſubſtā In Deſtructō ut illiꝝ loco
ponatū Corpus et Sanguis Chri, ad-
eꝝ Conſeſſatio n̄ eſt Sacramentū, qua
tenus eſt Deſtructioꝝ prioris ſubſtā
ſ. qualeng eſt productioꝝ illiꝝ m̄ eſ-
endi Deſinitioꝝ, que h̄t Chrus ſub ſp̄eꝝ
Eucharistiæ; et ideo panis et vinū non eſt

Sacrificiū oblativū, s̄ quando Sacerdos in
oblatione panis illū vocat Emmanuel
Hoffiū et Vinū vocat Calicū Salutaris
Sive Salvatoris, id intelligendū est rela-
tive, ita ut non profert Substantia pa-
nis et vini, s̄ prope substituenda sub-
stantia corporis et sanguinis per dicta
vocabula designet, et Deus Calicū offerat,
ut per illū et non per substantia panis et
vini petita beneficia obtineant. Sum-
ptis etiam corporis et sanguinis Christi
est instituta à Christo ad hoc ut per
illū designet, Deus Auctor vite et
mortis, s̄ ut Sacrificiū Sacerdoti spe-
ciali applicet et debita vita peragat.
Item Sumptis non fit in persona Christi,
ut de Sacrificiis testatur Trid. Sess. 22. Can.
2. Neq̄ in ea aliquid Deus Calicū offerat
sed potius sibi ipsi coivanti. Neq̄ Sacer-

Hoc vi ordinis suo. Breve auget potes-
 tem sumendi, s. gerendi. Deniq. Sumptus
 est Sacrificij, id perfecti Sumptus: go
 non ipsu Sacrificiu, aut pars essentialis
 illius. Saluat igr tota huius Sacrificij
 ratio in sola consecratione, sub utraq;
 in specie, quia Christus illud sub utraq;
 specie instituit et voluit e memorabile
 Sacrificij Auenti quod in Cruce obtulit; hi
 ut go sanguis in Cruce separatus e a corpore.
 ita ad id presentandū debet Sanguis in hoc
 Sacrificio quantum e ex vi verborū poni
 separatim a corpore. Hinc Sacrificiu
 Auenti et Sacrificiu Crucis non distinguun-
 tur specie, nam in utroq; eadē e hostia
 et idē principalis offerens; ut proinde e
 tota diffra sit eū accidentalis, vita
 in hoc, quod illud nō auentis hoc man-
 entio offerat.

Sacrificiu Missae est Tabernacu-
 larium, Projubiaforiu et impetratoriū
 Tabernacu- seu honorariū; quia illud

Deo Supremo honor et cultus exhibetur
in signis et processibus illis expressis et
Manifestis velut plenissimum perfectissimumque
Suis oblationibus in orationibus ac nocturnis
omnium rerum servandis aut destructionibus.
Cunctis; quia per illud aguntur Deo
gratia pro omni beneficiis et collatis quae
conferendis. Hinc etiam revocatur Sacri-
fium memorativum, quo voluit memo-
ria pacis Christi et pro ea unum magis be-
neficio debita gratia aguntur.

Propitiatorum; quia per illud placat
Deus ad culpas et poenas nobis re-
mittendas et animas in igni purgari
essentibus liberandas, idcirco a nonnullis
dicitur etiam Misericordiarum.

Impetratorum; quia per illud impetrantur
a Deo varia dona ac beneficia,
quae primo quidem et per se, tempore
valia v. secundum artem et quatenus ad quae
quod mutantur.

Ubi in loco sacro, hoc est ab Ep^o
 l. alio Prelato privilegium habet celebra-
 re l. benedictio et celebrandum est. et
 qui contra tale locum sacris operatur, per
 se loquendo, peccat mortale, exceptis ca-
 sibus sequentibus

1. Si hec privilegium est derogatum.

2. Si longè iter agendum per loca in-
 fidelium.

3. Si Cula non capiat populi con-
 fluentem v. g. in Seducatione, publicis
 Supplicacoe, Trinitatis &c

4. Si in bello missa pro exercitu
 ducenda.

5. Si Cula sit diuisa.

6. Si in navigandis et nullus sit
 periculum effusionis sanguinis.

In his casibus licet celebrare etiam sub
 dio, modo ad sit Ara portabilis et
 alia ad celebrandum requisita. Idque
 sine facultate et consensu Ep^o. Et licet
 Constitutiones nec Synodales p. i. tit. 9

n. 3. videtur oppositum d. uerere his uer-
bis: Sub die in Ara portabili in
privatis Eratoijs aut ad ibi nemo ce-
lebrat sine speciali nra licentia in sup-
dis oblecta. ut omnia in G. Gobal n.
240. dicit p. hanc inhibitionem Consti-
tutionum nram non extendi ad hos casus
repentinios, sed solum quando quis uult
sapius et in aliqua ueritate sacrificare.
Postea. hanc facultatem concedere sine
urgente causa Solus Summus Pontifex,
sicut et Ep. olim poterant, quorum
in potestas nunc restricta e. ad casus
necesse seu causa rationabilis, ut expresse
Papa Tridentinus. P. 1. in Ep. et
speciali privilegio ubique in altari
portabili sacrificare, s. sacrificanti
assistere n. in in casu necesse, sed etiam
ab sola devotione. In Capitulis finali-
de Privilegijs in Synodo et Sacra S. D.

33. Surtione 3. et alij. Aliis nunq. Sa-
crificandū nō in locis sacris sine Cula,
caq; non violata: violata a. sex modis:

1. Per homicidiū voluntariū et mortē
preammissā in ipsa Cula, non a. in
terro, turri, & gliguis adificijs perpet-
ratū.

2. Per violentā et mortē illicitā
Sanguinis humani, effusionē ex gravi
et notabili percussione in ipso templo
facta provenientē.

3. Per illicitā et notoriā feminis
humani effusionē infra ipsā Culam.

4. Per sepulturā locis notatiis ex-
coicatis.

5. Per sepulturā hominis infidelis
aut uniusvis aliteriq; nō baptizati sine
parvū sit sine adultū.

6. Per destructionē murorū Culae
salutē pro maiore parte. vide An-
Gall. Supij hoc peccantantes q. 7. par-
tunt. 9. Subij.

Ecclēsia violata si ab Epō fuit con-
secrata n̄ pot̄ reconciliari nisi per Ep̄m
sive per aliud privilegium papali munitu.
Si v. t̄m fuit d̄uctorē Ep̄ali bene-
dicta, à quolibet Sacerdote per af-
fusionē solius aquę benedictę recon-
ciliari pot̄; neq̄ ad hoc opus est facultas
Ep̄i l. Vicarij, ut multi docent; est.
Sensit̄ sit ead̄ petere: In ma t̄m d̄ice
aff: quantum mi ḡtat: / n̄ permittit;
ulli Sacerdoti talis benedictio nisi ab
Epō specialē ad hoc commissionē obtin-
uerit. Si quis t̄m in Ecclā violata
sive bona sive mala fide celebra-
verit, censet̄ eo ipso sufficienter ee
reconciliatus, eo quod celebratio missę
sit sanctior et alia ḡeruat, ut pro-
babat̄ Tanner, Ca. Castro, An- Gal.
q. 7. quæst. 4. dub. 1. Probly 3. p̄sen-
tente d̄ymanno c. 5. n. 13. Idem d̄at.

6. Q. 5. art. 3. n. 345. Sicut n. Cula
nequit primis offerri per sacrificij in ea
oblatione, si nequit purificari, id neu-
trud in iure habet, ex presu et generatio
pendeat a volute Pontificis, qui vult
illa offerre per velas ceremonias et un-
ctioes, n. a. per ipsa oblatione.

Verum non sufficit sacrificiud offerri in
Calesia, requiritur ut celebretur in Altari
quod duplex e: fixud seu stabile, et por-
tabile seu mobile, quod nonnulli viaticud
appellant, eo quod viatoribus deferriat.
Debet a. altare ee

1. Consecratud ab Episcopo l. ab alio pri-
vilegiud habet, ut habet Abbates Con-
gregationis Cassinensis Ord. S. P. N.
Benedictij et nulli alij qui eorud privi-
legijs gaudent.

2. Lapidud non quide secundud tabulud
mole, sed salte secundud parte superiord
ut ex praxi gstat. Sufficit etiam iuxta
nonnullos si Ara struatuz opere latericio

... fuit en
... per Episc
... nali mun
... piali dea
... ole per y
... dicit nequ
... est simile
... dunt; est
... ma ha dia
... a punitib;
... dicit in ab
... risono oblin
... uti notab
... de abba
... ficiunde u
... celebratio
... rase, ut p
... ho, p...
... obly p...
... s. p...

seu gypso; et per huius Portina usq[ue] esse
in illis locis, ubi lapides firmi non nisi
difficiliter huiusmodi.

3. Jam magnis et Amplis ut Hostia
et maiore saltu calius parte capere possit.
Petare fieri violat, s. per illius
Pula violatione, non a. per sola illius
destructione.

2. Si vel fieri l. portabile ita
frangatur, ut nullam partem eius maneat
salvo ampla ad recipiendam hostiam et
calium secundum maiorem sui partem.

3. Quando frangitur l. amovetur si-
gillum Sepulchri, in quo reliquiae con-
tinentur. Sicut glariis probo. Sullina
Suarum apud San. Gall.

4. Si lapidea mensa Altaris fieri
removeatur a stipite seu inferiore stru-
ra. aut lapis in portabili diffringatur
a ligno, quod in rebus negatur a quibus-
dam, ut lignum non sit de materia altaris.

Actare a. violatū non sperato per ipsa ce-
 lebrationē, ut dicitur supra de Calceia.
 Quibus auxilijs & requirit Minister verbiq;
 Aetatis, vaforū, et vestitū apparatus. Minister
 debet ee vir non femina, ita ut urgen-
 te necesse potius nullū quā hoc adhiben-
 da sit. Quia in re rigidissimi sūt Itali
 et Hispani. In Germania et Belgis
 quorundā locorū praxis habet, ut desi-
 uente Ministro, respondeat ē vicinis loco
 Monialis aliqua. Liberū et n̄ desert nec
 parigil urucolos, dū infundit, vinū et
 aqua et ois Arā non auedit. Quamvis
 a. extra necesse grave peccatū sit sine minist-
 ro sacrificare, fatig et celebrare in die
 festo sine ac Ministro, quā omittere penitus.
 Si v. adit qui quidē n̄ potest respondere,
 post a. cetera, licet et n̄ diebus pro-
 fessis ex sola pietate celebrare.
 Actare ex ea parte, qua sacramentū
 sustinet ad minimum duplūi hales est n̄ bene

Minister aq; epi
 dicitur non n̄
 alio ul. dicitur
 dicitur pro
 per illius
 per solum illi
 habile dicitur
 dicitur marit
 dicitur hōstia et
 parit.
 omnia q;
 religio in
 dicitur sacrificiū
 Albari q;
 dicitur p̄
 dicitur dicitur
 dicitur a quā
 dicitur Albari

dicto, ut Galas et Laymann antiquiores
Philos. et prolixo tolerata consueverunt seu
si admittunt: secundum rubricam in Missa
alis de Preparat. Altaris, utroque bene-
dicto l. uno duplicato legendum est. In
casu in nunciis sufficit etiam mappa uni-
ca, quod si benedicta non sit, poterit post
sacrificium denuo ad usus profanos adhibe-
ri. Requiritur in Altari etiam Crucifixum
non in sub nocte: imo ne quidem sub ve-
niali si nequeat facile haberi, ut docet Go-
bat n. 396. Sufficit etiam Crucifixa cu-
iusvis; quia rubrica de sola cruce lo-
quuntur. Quod si in Cruce ipsius venera-
bile Sacramentum expositum
proferat, non est crux nigra, ut ex Sa-
radis tradunt San-Gall. p. 4. d. 5.
Requiritur denique sub gravi perito lumen
ardens in duabus aut saltem una cerea.
Si hoc haberi non potest, sufficit candela
ex uno l. oleo. Si quid v. ex tra Missa

fit conandz debet auendi lumen sub obli-
gationi gravis venialis ut Douk Suarez
D. 72. Tit. 4.

Missale requirit tale quod facte
integrū Canonē glineat, id qd sub mortē.
Et licet aliquis integrā Missā memoriter
dicere possit debet in libro hęc profen-
dē, alioquin seclusa recite, peccabit
facte veniale rase scandalū s. aliqua-
lis periculi errandz, ut hōt Quastillo
n. 561. Et ex eo Missū supra ut.

Calix ut Patena debet ee ex auro vel
argento, s. ob inopia aut periculu per-
ditionis ex stanno gferat, n. a. ex ere
cupro, s. aurialio; quia hoc propter
ruginē provocant nausē s. Palvis
auribz vomitū; nec ex vitro, quia hoc
facile frangit; nec ex ligno; quia in
hoc sit porosū, semper aliquis sangui-
nis absorberet. Itē En admittit calix
ex cupro aut aurialio, si cupra sit in-
aurata. Si calix sit argenteus aut stannus

non requiritur, inauratio ut gessat, sed au-
tente Philorum, sed praxi in Germania.
Fuisse aliquando calices sacros per ab-
usum introductos ex eis fere nunc pro-
hibita, sunt tamen ex cornu descripti, lard.
Bona in Frak. de rebz chirurgicis. Con-
secrati a. calix et patena ab Ep. l. ab
Abbate infulato. Admittit calix gerra-
tionem quando ita frangitur ut non sit
amplius aptus ad usum Missae, v. g. Si
cuppa eis comprimatur, l. si pes a cup-
pa revellatur, nisi forte per vit. torna-
bilis, tunc n. licet pes a cuppa separe
et manet in calice benedictus ut rebe-
nare et alij gerra Sylvester. Si n.
de novo inauratur, nova benedictione
opus erit, l. n. erit in la. Diversorum
sententias. Utique probus est, et in
praxi dubia, et si prior apud nos
usurpari soleat. quid de calice non g-
secrato in sacrificio semel adhibito an

pons. Velu a. quo legitur calix nullo mo
solum benedici ut ex praxi constat.

Vestes sacerdotis sunt amictus sive dume
rale, Alba seu tunica, unguis, Manipu
lus, Stola, Planeta seu Casula. Sine
quibus sequis celebret, per vim mortem
committit ex cor d'obtoru sensu, fun
datis in Capitulo, vestimenta. De Consecr.
diffinit. 1. et lapis. Culua. dist. 23.
ubi pronuntio poena statuitur sine stola
sacrificanti: Quod etiam de alijs vesti
mentis intelligendum est, saltem servata ne
cessitate. Nam in nevitte celebrare sine
stola, manipulo aut unguis nullum e
perit. Imo Gobat in Alphabeta sa
crificantiu n. 348. Causat a morte
illud, qui celebrat sine unguis extra
casu etiam nevitte. Potest etiam in nevi
te eis locis adhiberi stola, l. etiam ligula
q' casularu suffulcure est aperta. Vel

si sit fractis p^ount partes inter se con-
 necti atq; iteru ad pristinu usum adhiberi
 sine nova benedictione. Vel si utraq;
 pars unguis fracti sufficiat ad ungen-
 du sacerdotis manus utraq; benedicta,
 sicut etiam tunc, quando quis, antequam
 in plures partes esse distingatur, l. filo,
 l. ligulis, l. nodis & alio modo con-
 nectat ut Quana, San-Gall. et alij.
 Alio vesles sacre amittunt benedicti-
 onem quod ita franguntur et laerantur
 ut pristina forma notabiliter perdant
 nec amplius adhiberi possunt ad usum ad
 quem tunc benedictione fuerunt de-
 signato. Hinc si ex una Alba unum
 aut alteru humerale l. ex casula slo-
 la et manijuli efficiantur: Ne si alba
 nova mania aspuant, oportebit ad-
 hibere novam benedictionem. n. a. si casula
 nova susstructura aspuant, eo quod pars

principalior q̄ est benedictio propter ea
habetur et eadem benedictione officium
partis nunc principalis. Non t̄m̄ eo
ipso quod quis celebret in festis suis
benedictio huius similit̄ supra de calice
altari et Cula monuimus.

Verum non sufficit hoc tantummodo a benedi-
dita, s̄ et̄m̄ d̄nt et mundas, ita ut
morti p̄net qui celebrat in vestibz sacris
valde immundis; n̄ forte in casu magno
necesse est mundari defectu. Lavari a.
d̄nt corporalia, palla et purificatoris
Simo ab ipso sacerdote, Diacono l. alio
cui potestas comitibz, et aqua l. in piscina
Cula l. in igne m̄tenda. Sim v. d̄nt
p̄nt Sanctimonialibz l. et̄m̄ alijs loci-
ibz secularibz ut accuratig laent et am-
to mirulent. Post primā n. colord et
antequam venus ad sacrificandū adhibeant,
et̄m̄ a laicis in reverentia tangi p̄nt,
ubi et̄m̄ reverent̄ benedicta, antequam ad fac-

rum usū fuerint adhibita. Sed En est de va-
 sis per uanitionē gferatis, ut calice patena
 ciborio, hoc n. post uanitionē à laicis tangi
 non possunt, nisi ad sacra usū nunq. ad-
 huc fuerint adhibita, multominus dū in illis
 Corpus et Sanguis Chri glineat. Tuo in
 casu à nemine nisi à Sacerdote l. Diacono
 tangi possunt. Cetera v. q. neq. chrysmale
 unctio sit, neq. corpus Domini aut sanguinē
 inmediate glingunt, ab oibz etā laicis
 gheritari possunt. Ita, q. post longū usū
 deserta aut vetuste gsumpta sit ad usū
 profanos non sit ad mittenda iuxta non-
 nullos, possunt En problyse sunt et cali-
 ces gferati casula et alba disputa, fust-
 ula Corporalis l. purifualori vendi et
 ut profana usui ee, quia in suis lau-
 rata aut fracta et ad purissimi usū an-
 plis adhiberi n. possunt non parent sacra.
 Tu etā candelae in die Purifualis l. ali-
 es benedicta sine peccato etā veniali ad usū

la pro...
 ore gfiat
 in eo
 fessio fin
 gra de calic
 i huc
 ita ut
 fessio fin
 i casu regre
 l. cordi a.
 purifualis
 diacono l. ali
 ca l. in purif
 Jan v. da
 etā alijs de
 laent etā
 n. lobord
 ad adhiben
 tangi possunt
 anliqua ad

cones adhibent.
Inter induendum recitandum est à sacerdotibus
de oratione vestibus accommodata. quare in
omissione gloria Navarri et Alvarii culpam
veniale non excuset. Imo non attingit
secluso glomphu, quia neque per legem, neque
per consuetudinem receptam et eiusmodi obli-
gatis ut docent Tamborini et Quana in
alijs. Quod de Cantibus puerorum et sub-
iunctis precibus post missam salub. Quasilla
n. 242.

Cur & Fructus et Efectus Sacrificij
est triplex: 1. Cui opere operato seu ex ipsa
institutione Christi independentem à meri-
tis et pietate Ministrum offerentis. Et hic
effectus semper est aequalis, sive à bono
vel à malo Ministro offeratur Sacrificium.
2. Cui opere operantis, seu meritis et
pietate Ministrum, ita ut quo sanctior est
Sacerdos, quo nobilioribus virtutibus ac me-
ritis insignitus eo gratiores sint Deo eius

precus et oblationes, maxime si auctus ab
 insignis fervor et devotio actualis in cele-
 bratione Sacrificij. Unde recte laudantur
 à Gobad n. 334. qui s: scilicet iudicij
 demerarij: libentis audiant Sacru Sacer-
 dotis boni quod mali; sunt et illos
 qui stipendium pro faciendis sacris ofer-
 unt gratia Presbyteris melioris note quod
 deterioris. 3. Per nu impetravit. Et
 hic estus h⁶ à libera vultu Dei; qui
 intuitu Chri Lang. principalis offerentis
 largitur quod lubet, aut nobis expedit.
 Diferat ab eo qui est ex opere operantis,
 qui hunc impedit materia offerentis non
 illud. Ab eo qui e ex opere operato, quia
 hui infallibiliter producit, non ille, ut
 patet. quia per Sacrificium multa pe-
 tingit q. In non semper impetramus.
 Tunc quidem talis Defectus est ab ipsa
 natura impetravit, q. requirit libertate

in dante, qui proinde pro suo arbitrio l.
quod dicit, l. negat, quod petunt. Proter
hos comes, effectus Sacrificij enumerantur
à Philo alij quinqs, quoru

Primo est, prout Sacrificiū considera-
tur in ordine ad Deū supremū honor et
gratiarū actio Deo exhibita. Qui quidē
effectus à Sacrificiō immediate procedit
et semper ē infallibilis. Sacrificiū n.
ob infinitā dignitatē principalis offer-
entis nempe Christi n. p. non et grat-
iam in effectu Dei.

Secundū in ordine ad nos ē remissio
peccatorū mortuū ac venialiu. Huius v. ef-
fectus n. immediate s. mediate in effectu
ut expresse declarat Concil. Trid. sess.
72. Can. 2. ubi sic loquitur: Huius obla-
tionis placatus Deus gradus et donū po-
nit quodens, crimina et peccata et mi-
serentia dimittit. C. n. Concliu dicit: ob-
gratia et donū poenitentiae peccata dimittit,

non ergo rati ipsis Sacrificij sed in rati-
 auxiliij actualis, quod Deus intuitu huius
 Sacrificij confert peccatoribus excitando
 eos ad actum perfecte contritionis pl. absolu-
 tionis in Sacramento conscientie dignae et
 fructuose recipiendae. Neque in infallibili
 in sepe peccatoribus, licet auxiliis actua-
 libus existentibus, ad poenitentiam et meliorem
 fugam sese minime recipiant.

Tertius Remissio poenae temporalis,
 quae peccatis quoad culpam iam dimissis
 dicitur, ut patet ex Trib. loc. cit. can.
 3. ubi ait: Sacrificium hoc pro poenis
et satisfactoriis operi dicitur confertur
a. hic effectus infallibilis et immediatus. quia
 ad remittendam poenam temporalem neque
 speciali quodam gratia actualis auxiliis,
 sed merita Christi nobis ex virtute Sacrificij
 immediate applicantur ad obtinendam eius
 modi poenam temporalem, modo is nullus poenae
 obiectus sit in gratia satisfaciante effectu-

Et pro quo sacrificium offertur.
Quartus Augmentum gratiae sanctifican-
tis. Cuius effectus ex hoc sacrificio non
immediatus, sed mediatus est sequitur; sed
quia productio gratiae huius prima hinc
secundo propria est Sacramentorum. Cum
quia gratia secunda seu augmentum gratiae
per sacrificium non confertur, in mediis
auxiliis actualibus quibus Deus operatur
et ad vivam iustos ad exerenda opera
meritoria et per consequens ad accipiendum
augmentum gratiae. Ad hoc effectus
est infallibilis, quia saepe necesse dicitur
debet in eo, pro quo sacrificium offertur
ad hunc effectum recipiendum.

Quintus Impetratio diversorum bonorum
spiritualium et temporalium, aut opposito-
rum malorum evitatio. Et huius effectus a
sacrificio partim immediatus, si sit aux-
ilium aliquod

Mediale quid est? effectus impetratus sit
 remissio peccatorum l. augmentum gratiae
 Immediate si sit auxiliū aliquod actua-
 le remissio peccatorum, calamitatis averſio &c.
 Hoc effectus ex opere operato consequuntur
 etiam illi, prout pie et probre sentit
 Caribang et ubi ipſo San- Gall. pro qui-
 bus Sacrificiū à fidelibus Miſſa aſſisten-
 tibus offertur. Caſſel. a. offerri ſacrificiū
 etiam pro oib; fidelibus baptizatis vivis
 ac defunctis in purgatorio exiſtentibus
 et etiam pro infidelibus et cathecumenis.
 quia in libro Machab. legitur Sacrificiū
 oblatum pro Paris, et Heliodoro infide-
 lib; . Item Apſtus i. Timoth. 2. Inſub
 orare pro regibus infidelibus; non a. pro
 damnatis, ut ipſis nil proſit. Nec pro
 nominatis excommunicatis aut notorijs Clerici
 percuſoribus; quia graor prohibetur
 in Capit. A. Nobis. Et Capit. Paris. de
 Sententia excommunicatis. Verū intelligendū hūc e:

Publici dicitur: nam privatim et in se-
mento potest sacerdos pro illis orare. In
dicitur v. et quidem publice quatenus cele-
brat et offert sacrificium pro unione et
incremento S. Matris Ecclesie, sicut qui
orat pro salute totius urbis, orat etiam
pro aliquo illis incola etiam non libi-
vis. Licet etiam sacrificium offerre pro ex-
communicatione per veram poenitentiam etiam non
est ab excommunicatione solutus, ut patet do-
ct. Gembert ad quod. 332. S. Thome
Q. 2. art. 2. et alij.

Posse Missam offerri pro Sanctis et
aliquo sensu laterari. Licet n. in postu-
lis non prodeat quoad fructum satisfactio-
nis potest in illis prodece eam, quatenus
est causa gaudij aliquod accidentale,
et auget honorem eorum apud fideles
Ecclesie militantis. Et etiam illis hono-
rificum in tanto sacrificio nominari et
ut patronos invocari, ut bene dicitur Gal.
p. 2. Dub. 5. Tit. 2.

Sacerdos ipse participat quidem etiam ex
 opere operato fructu Sacrificij, si enim
 offerrens, sed quatenus unus est ex ipsis
 pro quibus offertur, quia Sacrificij fructus
 derivatur solum in eos, quibus ex institutu
 noni Christi est applicari, ideo solum pro qui-
 bus sacrificium offertur, ut testatur Paulus Apost.
5. his verbis: Unde debet quemadmodum pro
 populo ita etiam pro seetipso offerre pro
 peccatis. Et hinc fructus Sacrificij, quatenus
 a sacerdote offertur in tres portiones
 dividitur: Generale aut Generalissimum Spe-
 ciale seu Ministeriale et Specialissimum,
 quod nonnulli media vocant. Generale est
 quod derivatur in oes fideles. Specialis
 est quod spectat ipsi celebranti provenit. Spe-
 cialissima est applicata illi pro quo Sacer-
 dos singillatim offert Sacrificium. Ut v.
 cuiusmodi fructus valide applicati, requi-
 ritur intentio ad et consummatio ipsa sa-
 crificij actione; eaque actualis s. virtualis.

Sufficere etiam sola huic non improbat.
gloriat Card. de Lugo l. 8. n. 39. quia
applicatio habet se inftar donatio verbalis
quae videtur remanere tantum, quando in
non revocatur. Unde Dedimus

1. Valida et sufficiens est applicatio
si facta hodie a sacerdote quod ante sexcen-
nium tibi promiserat nisi id sit de se co-
gitat.

2. Non sufficere applicatio illa quae fit
post consecrationem, in sacrificio tunc sub-
stantiis id sit finitum.

3. Nemini a sacerdote potest applicari
a portione generali. l. licet. l. valide;
quia finitum generalis offertur ex opere operato
et non pendet ex intentione sacerdotis,
sicut cetera, quae malitia sacerdotis perver-
tere ac mutare non potest, nisi gloriatur quo-
ad valorem sentiat. Gobat n. 330.

4. Valida est applicatio pro omnibus christi-
anisque valide potest offerri; licet a. l. in illa
quae fit pro christi, pro quibus sacrificium applicari

debet l. ratione fundam^{to}, stipendij, obedi^o
 e. alterij obligationis. P. v. Sacerdos
 alteri applicet, quamvis illi^{us}, in illud
 derivabit fructus; quia vi ordinatio
 sua liberam habet potestatem.

5. Fructus Missae non pot^{est} hodie
 anticipatè applicari illi q^{ui}, forte ^{cras} obla-
 to stipendio rogatus est sacru^m; quia
 sacrificij effectus suspendi non pot^{est}; et
 est gloria mentib^{us} fidelib^{us} pro se sacra prof-
 ulantib^{us}, et gloria mentib^{us} cele^{stibus}. Contra
 n. gloriam Clemens VIII. pallo ut funda-
 tosa^m d^{omi}navit testib^{us} San-Gall. p. 2. q.
 7. d. 6. lo 2.

6. Siquis ois obliviscat^{ur} l. sibi l. alteri
 applicand^o sacru^m et nulla ois intentione
 habeat, quod scripsit l. nunq^{uam} glingit ut no-
 tat Ayman et San-Gall. fructus illij
 spectare ad thesauru^m cele^{stium}.

7. Fructus unius ab altero operari
 pot^{est} duplex: s. q^{ui} n^{on} n^{on} rei, quando subm

pro quo plures fructus offerunt, & capax
em unig. 2. 3o Per intentione sacerdotis
quando sibi applicat unum fructum huius, al-
terum alteri; quod facere potest, in obsequio
certa obligatio, promissio, votum, sti-
pendium &c.

8. Non potest sacerdos applicare alteri
omnem sacrificij fructum, ita ut sibi nec
speciale quidem portionem reservee gra. Ge-
bal. n. 144. Quia ille fructus est beneficium
personale et celebrans inter cetera se
ait: Espero pro innumerabilibus peccatis
et offensionibus et negligentis meis. Si
a. sibi applicatus non est alteri applicabi-
le.

9. Fructus generale equatur oribus pro-
ce, sive magnis sive parvis. Cuius mili-
tantis et purgantis sit numerus; quia
fructus ille est quodammodo extensivus infini-
tis, eo quod potest prodece infinitis si-
cut cent. hominibus; ita ut oes et spi-
ritus integri fructum auferant a se. In

est unus. *10.* Si multi Missa assistant eamque
 sed sacerdos offerant in singulis prode
 quantum si unus solus ad cel. ed offeret. Imo
 quo plures sit offerentes, eo fructus illi erit
 copiosior; Sed, quia virtus unita fortior
 est quia maior offerentium multitudine mai-
 oris honoris Designat eamque familiy in-
 fluit ad Divinos favores nobis imper-
 turos.

11. Valore sacrificij. e quidem in actu
 primo, qui e moralis dignitas, quod ha-
 bet sacrificium est ex parte principalis
 offerentis; Est ex parte rei oblatæ
 infinitum est extensivè quia intensivè:
 in actu v. secundo qui e ipse actualis
 influxus et finitum est extensivè quod
 intensivè. Tum, quia Christus voluit e.
 sacrificium e. sacramentis conferre vobis infi-
 nitum. Sed, quia sacerdotes qui sacrificium
 immediate offerunt e persona infinita
 dignitas; Sed, quia fideles et cura ipsa

est e cap...
 sed sacerdoti
 sed huius
 ne offer...
 vobis, si.
 licet e...
 sed si ne
 vel offer...
 e. sacrificij
 e. actus si
 abis qualis
 meo. Sic
 i applicabi.
 in vobis pro
 cura m...
 mery. quia
 sacrificij
 infirmitas
 sed e. si
 vobis e. si
 vobis e. si

pro uno defuncto, pro uno beneficiis im-
putando, aut una calamitate averben-
da plura offerunt. Sacrificia; sed denique,
quia si ex uno sacrificio fructus infini-
ty emergeret, poest sacerdos unico sacri-
ficiis milleis obligantibus satisficere, quod
est falsum et Divinis. Ceterum interdii
est. Nihilominus sacrificium aliquo sensu
dicitur per in actu secundo extensive in-
finitum, quatenus illius fructus generalis
et specialis redundat in oes hoc sine
directe sive indirecte, ut dicitur in be-
duendo 9. et 10. no. Habens de sum-
tu intrinseco.

Fructus seu spectus sacrificij ex-
trinsecus voco stipendium, propter quod
sacrificium Missae pro alio offert. Cuius
accipit a sacerdote sine periculo simo-
nia, modo sit iustus, et accipiat non
pro pretio Missae aut fructus illius,
sed pro exhibitione ministerij et subsidio

sustentatio in parte sed uero intuitu rei
 actionis specialis sub modo obligatio
 mulas.

Spendium pro varijs locis e variu
 et dabo ut volunt San Gall. p. 2. q. 7
 dub. 4. Concl. 3. Et summu, mediu et
 infimiu. Sapat v. lege Episcopali,
 aut consuetudine aut prudentiu vi-
 roru iudicio. Sane summu credit
 quod requirit Conin, Carib. Henricu
 et ab Navarru sustentatio fil. unij
 diei pro uno Parigiuo. ut equu
 sit, ut pro labore Cantilli temporis
 exigat vultu diei integri. Cum lau-
 dabo, qui nonnunquam dimidia seu ter-
 tia parte spendij dazati genduerit.
 Qui v. auget plura, partialia habet
 pro una Missa, et nisi speciale sua por-
 tionem velit etiam aliter applicare: aut
 auget unu pinguius, et aliu facit
 et minore dabit, excessu sibi reservato

penalis graue, tenentibus ad restitu-
tionem.

Quomodo? Ceremonie Sacrificij
autale sunt descripte in quouis Missa-
li et diuiduntur in preceptivas et di-
rectivas: preceptivae obligant sub pec-
cato mortali quia ex precepto Dei vel
Cula l. et ex legitima consuetudine
graue iubentur. ut sunt, Adhibitio pa-
nis et vini, utriusque speciei generatio
Sumptio corporis et Sanguinis In-
admixtio aquae duplex oblatio, Eleva-
tio, Flactio Hostiae, Immersio particu-
lae in calicem in Epistola Evangelij Ora-
tionis in Canone, et a. unius verbum
ex tra forma generatio, ut minus seu-
puloze censuit Nugnus. Quae sunt
de Coniunctio et obligant sub veniali:
Secundum Card. de Lugo Tambulinum et
alios sub nullis: quales sunt variis mili-
tationes, genuflexiones, oculorum elevatio

benedictiones seu signa⁶ Crucis, variaeque
 Prefationes et Gratias infra Actionem
 Graduale, Tractus, Commemoratio, Seq-
 uentia, Gloria, Credo, Aue⁶ Marius et re-
 cessus ⁶ Quenam a. precat⁶ omnis-
 ne eorum, q⁶ facienda l. d⁶ ienda sunt.
 ita precat⁶ additione eorum quae ad-
 denda non sunt. Non t⁶ prohibent⁶ pre-
 ces tant⁶ iaculatorie interiore et art⁶ vari-
 arum virtutum v.g. Charitatis, humilitatis ad-
 raris, gratiarum actionis ⁶ no⁶ n⁶ finis im-
 moderati, et observat⁶ ceremoniarum non mi-
 pediant. Solest t⁶ Sacerdos probo
 sub missa, d⁶ Chorus cantat Gloria,
 Credo ⁶ orare alias preces vocales, l. una
 ex horis Canonis, modo absq⁶ scandalu⁶.
 Alias nunq⁶ licet Missam interrumpere ni ex
 rasonabili causa, Commone s⁶il. corae Cantorum
 suspensione voti iuramenti benedictione
 abbatis abbatis ⁶ a. Simili modo sine
 perito mortali n⁶ poteris Missam interrup-
 tumpere, et nisi non d⁶ fuerit ad canonem

perdulas; incurreres ne propter mortis sus-
pensionem à celebracione Missarum iuxta Cap-
itulum Nullus Quis. 3. e. Consecr. Dist. 5.
Peracta v. g. celebracione incurreres et in-
casus iuxta Caput. Nihil. q. 5. Neutra in
Consecracione sententia latae potest ferenda.
Et iuxta in casu non in casu, sed se-
netz quando opus Sacerdos Missam imperfec-
tam relinquere, v. g. si recordatur; si in
fieri potest sine scandalo et periculo in-
famiae; si non se ieiunium l. et in peccato
mortali aut censura constitutus; l. quando
Templum est pollutum, l. quando excommunicatus
vltimus inde expelli non potest. Post g-
securas v. n. tenetz ob aliquam causam ex pro-
dictis à Missa recedere potest si morbo coac-
tus fuerit, debet alius Sacerdos eum re-
iungere eandem ad finem perducare, ut in
in Caput. Nihil, et Caput. Illud ibi-
de. Quod in Missa de novo incipere
ut post Diastylum usque ad oblationem ex-
clusivè in gratia Cardinalis, Episcopi, Mar-

exderig non indecoro repetitioni: si etiam mi-
nus e commemorates inter se transponere qua
omittere, ex quod talis transpositio forma
ferre non immutet; unde verbig faciet
qui oracōe secundo loco dicenda salte di-
cit tertio; quando eiq interea recorda-
to; quod si in eiq ante septim obliq e
sufficiat deinde eius loco brevia correspon-
dente ipsi recetā; si a. nec huius me-
minit, quoniam etiam omittet; correspon-
dens illi Post Communio, ut si proferma
par sacrificij heat maiore uniformem
ut prioribus tanq. minus ut maiori. Si qd
v. ante gferase recordet; se vno n im-
miscuisse aqua, tenet; adhuc immiscere;
quin conjunctione calicis ad verbis se rivali
de gferase aqua, poterit ea, qua ore
cepit deglutire, tū auctens ad cor-
nu. Ita reliquū aqua in vas aliquod
effundat et sumet postea pro ablutione,
et reservet mittendū in piscina; mox in-

fundat vinū et aquā omīsa In aue
 et crase: Deus qui humano sufflato
 operat calicē Deo verbatū, l. quod protig
 iudicio In mentato et faulij propin-
 datz moa scandalī ofensionis l. falce
 admirāōis; proferat Deinde verba gsera-
 ois incipēdo ab illis verbis: Simili mo-
 do vel ab illis: Hic ē n. calix ad sum
 omīsa eleuase et scripsit sibi, sumat su-
 aū Sanguinē et gserat adlutionē. Nec
 illud moueant q. l. S. Thomas l. Miha-
 e Romanū in glariū adferant; hoc n.
 sentia nra iā passim in usu ē, et fi-
 ne scandalo atqz obmurmuracōe adstantis
 populi oia reperi n. pount. Si v. n. post
 tri vini aliud aut non n. post longā
 mora, omitt; poterit gserac calicis, et us
 Deo comitti. quamvis Henricus apud San-
 gal. velit exspectandū ee et n. per 3 uas
 horas donec vinū adferat; quod sine scan-
 dalo et ofensione iriunstantiū fieri nequit.
 Si quis dubitet, an liquor quē gustat

fit proprie vinū ne ne & ne aliūde rei
veritatem potest explorare, debereq; per longi-
orē morā experire, poterit bona fide ve-
dere se vinū, siq; sacrificiū terminare.
S. v. hunc defectū primū post finitum
Sacrū deprehendat non tenet. Deuo con-
secrare. licet tū ei non improbat hunc
defectū statim supplere, eo quod talis ac-
tus censetur adhuc hre morale unitem
cū priori, ut ex Granada et Tambulino
docet Gobat n. 275. Rite addens, si
post generatū dubites, generaveritne vinū
an acetū, et profumendū pro vino,
utpote quod sit in possessione, adeoq;
riti referendū; Citius, si dubitaverit
ante generatū.

S. i. musca, aranea, s. aliud quid ini-
dat in calicē ante generatū, vinū aliud
infundere; aut si res nullā creet nau-
eam, ea exempla, vinū genera. S. post
generatū, fume simul orat; aut si habes
nauseā, Sacrum sanguinū in aliud vas effun-

de, vinū et aqua alia offer, offera, bibe
ut supra dicitur. Pinguine priore ex ju-
gante, Stuppa l. lana, combure et cin-
eres in piscina, repone.

Si quis roabitur et id vero funda-
mento dubitet, an recte pronuntiaverit
forma debet ea repetere sub q̄d̄io: si
sine sufficienti fundamento, non repen-
dit, sed dubitū ut frequenter spiritibus
viciis suffocans expellendum.

Siquid de sacro sanguine cadat in
deporale aut patena digito canonico
l. lingua debet excipi nec op̄e ut cor-
porale l. patena lavetur. Si v. sanguis
aut Hostia cadat in terra, tabula,
lapidem, aut linteum non offeratur, sed
hostia in reverentia levat, et sanguis,
si iam sit imbibitus lingua excipi; terra
a. l. tabula radi linteum l. lapis lavari;
rasura l. lotio mitti in piscina.

Si hostia miraculose disparat alio
fumento et offeranda est; sicut item dum
quandō spes miraculose converterent in

carne et Sanguine. et si sicut Sylvester
et alij credant in ultimo casu a tenet
Sacerdotibus deus offerre, eo quod Deus fa-
ciens tale miraculum videlicet dispensa-
re velle ne sacerdos sit obligatus sacrificii
vis consummare. vid. San. Gall. Tract. 4.
q. 2. p. 3. 3. 3.

S. Sumpto Sanguine parva hostia
fundo l. circumferentia calicis adheret
digito canonici ad uerba ad labrum cali-
cis et sumenda. Non in peccatis sacer-
dos, si curaret infundere vinum et tri-
plum partem una in vino sumeret, quia
moratur conferret adhuc una sumptio.
Qua ipsa de eadem dicitur insignis. Th.
et post sumptionem, mox post sacrum
si quis deprehenderet in patena l. corpo-
rali aliqua micula autem ei sumere.
S. Sicut Sanguis effundatur sob-
erandus quantum fieri potest et loquar raden-
dum. Dum novum vinum offerendum. Si ca-
licis congelatus resolvendus e. l. ad motus sui

nis si adspirare kalid; consuetudine. e
ut ante infusionem ad bruno bene colla-
fiat.

Si rosmarini confecta labat; e mani-
g in calice et mactefiat, pergendu e
ut alias solet omittendo En signa et
sumendo pariter corpus et sanguine sig-
nando se in calice et dicens: Corpus
et Sanguis Domini. Si v. En pars
rosmarini lapsa fuerit in calice, cerimon-
re et signa q̄sue facta faciendā s̄ in re-
sidua parte, si comode et sine scan-
dalo fieri potest.

Quando. Tempus, quo hinc celebrari potest
incipit ab Aurora et durat usq; ad meri-
diem. Non En peccabit Sacerdos nec veni-
at quidem, si duabus circiter horis an-
te Solis ortu maxime Ipore hyemis
Missā celebret. quia Ipore aurora quod
e rubicinis profiribit, non e accipiendū
mathematice, sive in summo rigore, s̄
morato et mo hno, prout ay n̄ it̄ quan-
dā latitudine et conveniente Ipore
terfione. Quod idē dūendū de meridie

qui non de ipso medio, sed
de ipore circa meridiem fluente, iuxta
prudenter arbitrium illigi debet. Hinc
excusatur a peccato qui paulo post meri-
diem sacrum facit. Imo licet e contra
rationali v. g. ad satisfaciendum precepto
missa legendae l. audiendae in die festo
ad faciendum viaticum pro moribundo
circa secundam l. tertiam celebrare, se-
culis in Franciis, et alijs circumstan-
tijs eiusmodi celebratio illicita facien-
tibus. Quia statim post Triduum
natis ob reverentiam faciendi viaticum pro
moribundo celebrari licet, gra. Bonardina
hac in re nimis rigidus; satius utique
est, in re tanti momenti succurrere
proximo eiusque salutem et meliorem
promovere, quam implere preceptum de
non faciendis sacris ante auroram, nam
illud e legis naturalis, hoc a legis divina-
pal humani. imo ne quidem humano, in-
venit. Cuius n. sit obligare ad non faciendum

faciendū ante aurorā, si fidelis aliquis mori-
bundus sit viaticis muniendū. Et alias
quoque raras civitū est Patribꝫ Benedic-
tionis ex singulari privilegio saltem post
mediū noctis Missā ordiri, teste Dyraf-
tillo n. 29. apud Mfū.

Et quoque tempore et die faciendae
Missae et quo petitis ab eo qui dedit sti-
pendiū. eamque differre per notabile casus,
et per mortem. Et quo tenet, si minus pro-
babitur excusat Priuilegia dilationē ad
mediū annū. Quatuor aut quinqꝫ dies
habet nonnulli pro modico tempore. Verū haec
res mutanda et ex circumstantiis loci tem-
poris et personarū imo et Missarū di-
cendarū, pro quarū raris nonnulli in
dilationē spectare censendi sunt illi, et
Missas postulant aut stipendiū offerunt.
Tenent sacerdotes simpliciter celebrare Missā
in anno saltem sepius aut doct. Lebus Fu-
lensis de Euchariſtia c. 12. resol. 1. saltem
aliquoties in videri. Quando, quoties, et
quibus diebus, nullū quidē ex lat. pater-

In speciali: ubi dicitur preceptum vris divinis
ad quibus ex illis verbis Chri. Luc. 22. v.
39. Hoc facite in mea commemoratio. Am
graver reprehendunt nonnulli Capib. Do-
centes de celebrare Missarum quod in qua-
ter in anno celebrarent. ubi et suspen-
sione a Divinis et alijs ibidem reprehende-
rentur.
Beneficiarij tenent sacrificare toties quo-
ties beneficii originem. Parochij v. et hinc
cura curam celebrare tenent, quoties
subditi tenent audire sacrum. imo et
sepius pro varietate obligantur. Non in
tenent semper fructus Missarum pro Pa-
rochianis applicare. Tenent saltem ali-
quando et quidem iure divino ut habent
in Comil. Trib. Sept. 28. c. 1. de refer.
verba illig hoc sunt: ad preceptum di-
vino mandatum sit omnibus quibus curam
cura commissa est, oves suas agnoscere,
pro eis sacrificium offerre et sic ut nit

Sacerd ut in nonnullis dicit Gobat n.
218. Ad infirmū viaticū munitū.

Neq. illud est una die dicere plures
Missas, in casibz profertim sequentibz.

1. In Nativitate Domini pōunt
singuli Sacerdotes ter celebrare, et
quidē Missas inter se glimatis statim
post mediā noctē. Non in Ceneris,
nisi ad unū, sunt et alij fide-
les satisfaciunt audiendo unū.

2. Quando moribundo proben-
dū et viaticū nec hūc alij hostia
generato. Tunc n. Sacerdos etā non
viung poterit binare, ut nonnulli
probabiter dicunt.

3. Si quis habet duas aut plu-
res Parochias administrandas nec com-
mode alternare aut ois populus
in unā parochia glimere pot et
audeda glensus Epi bis terre eadem
die celebrare pot, si in ut ablutionē

in primis et aetere sacro non sumat.

4. Si superveniat in eis portata sup-
 plicatio, l. persona, magno auctoritate
 v. g. Principis, Episcopi cupiens huc
 fari.

5. Si in magno populi gurgite
 v. g. in Seduacione, solenni peregrina-
 tione, in Cula, n. ois capiat. Talis
 in eis si extra Culum l. coemeterio
 l. alio loco vicino honesto fiat sicut
 unum in Ara portabili.

6. Quando Missa iam finita oc-
 currit mortuus sepeliendus, mare si
 fuerit persona illustris, in loco
 ubi mori est defunctorum cum Missa se-
 peliri. Item e, si alias nuptiae
 Magnatum debent benedicti fieri sicut
 ut notant San. Gallenses 4. 7. 1. 3. 3. 3.

7. In Regionibus, ubi e penuria sa-
 cerdotum ut in Anglia, aeq. alijs horti-
 si infertis. Sed advertendum est in di-
 vis casibus, non licet sacerdoti bis aut ter

celebrare nisi sit iungens exupto proba
bitu casu secundo. Nisi festis licet
unquam in die celebrare quod licet ut
sanctum est sub Benedicto VIII. in
Concil. Pileguntstadensi: ne amplius qua-
ter Missas in una die Presbyter cele-
brare presumat.

Potest. v. De omnibus Sanctis sive
mortalis sive. Sancti. imo sive debet
celebrare eorum sollemnes sub ritu Du-
plici in ab raabili casu v. g. ob gra-
tiam actionem alium. beneficij collatum
impetrati, l. ob Missam pro Defuncto
celebranda ad aliud celebrandum sit.
Potes. v. Sancti Canonici quicumque
Calendaris Breviarii ac Missalis et Mar-
tyrologio sunt inserti; de quibus proin
omnibus licet Missas rivas facere qui
vatas in, non an publicas solennes seu
conventuales; cum he quodare debent
in officio Canonici. Potes. v. Et in cele-
bratione officii Canonici et Missa in credo
de Sancto, nisi insignis reliqua habeat.

Est a. insignis reliquia, Caput Brachium
 aliudve membrum notabile; item pars, est.
 parva, in qua Martyr passus est. aut
 si sit de Christo, B. ma Virgine, S.
 Josepho Ap. et alijs Sanctis emi-
 nentioribus, tum n. regis quantum sup-
 plet ab excessu qualitatis, ut notat Go-
 bat ex Quintanabonna. De Caro-
 no primario dicit celebrari. Eius prima
 Classis in Navarra. De secundario Offi-
 cium duplex secunda Classis ibidem in
 Navarra.

Quot singulis diebus ex mente fundato-
 rum sacre sacre de B. ma Virgine ut
 dicit Raymann. Fruct. S. c. i. Navarreg
 de celebrat. Missae Confil. g. n. 8. Tum
 quia in multis locis hoc praxi recepta
 est. In quia cultus et veneratio B. ma
 Virginis misericordie prodest loci Cultus;
 tum quia leges et rubricae, q. gratius
 prospere videntur prout l. benigne ex-
 plari, l. ut de gra illas prescriptum e. fueri-

liby ne gl'ra d'ientibz Cula Praelatis.
Aliud addo ex Cavanto par. lib. 7. lib. 7.
in Sacris votivis de B. Virgine & e
diendum Gloria, ni in Sabbatho: ne
adducas praxim gl'riam aliquam bonam
in ea sit introdunda per mera ig-
norantiam aliquorum sacerdotu.

Pro Defunctis licet celebrare quatuor
decimq; l. e de feria l. Festu Simplex
l. semiduplex; n. v. si e Officiu duplex
ex speciali interdicto Alexandri VII.
et Clementis IX. In die v. Anniver-
saria aut Fidelium Defunctoru tenentz
vel Sacerdotes ad missa de requie: et
quanyo l. rae fundationis, l. stipen-
diij hnt ong faciendi: Sacra mortualia,
neq; onerat festu duplex aut dies Co-
muniis: in Dominicis En. et Semiduplex
si appuents Missa pro defunctis ponit,
n. En dnt fieri commemoras mortua-
les: in dupliu v. convenientij omittendz.

Sed hoc et similia de Missis mortualibus
 alijsq; votivis sufficienter dixerat ex rubri-
 cis, Cavanto Justinello, et l. mase
 et praxi et Consuetudine uniusq; loci.
 Sed solum hi subringo, perplacere mihi
 sentiam illa, qua docet, quod plus me-
 reat, Sacerdos ille qui appliat sua sa-
 crificia pro defunctis, quam si appliat
 tibi aut alteri vivo; Sed quia operis
 insignis Charitatem et liberalitatem erga ani-
 mas dirigitis poenitentis afflitas; Sed quod
 sibi et alijs appliare potest illis libere
 donat. Sed quia illa in flammis crepta
 sine intermissione Deo supplicant pro
 salute illorum, quos miserunt erga se be-
 neficiorum et misericorditer: ex illis et precibus
 ad Deum factis sepe et emendatio vite,
 et diligentior et assidua operitas vir-
 tutum, et frequenter augmentum meritum.
 Sed quia Deo tanto munificentibus remun-
 rerat opera bona, quando illa minus sunt

admixtu amoris et commodi proprii; cum
denique quia Deus vehementer amat animas
in purgatorio dolentes, quippe proxi-
me capaces beatae visionis et felicitatis
hinc aeternae.

4. Religionis actus sunt observa-
tiones sacrae. Hoc est, quidquid in cultu
ad Dei cultum receptum est, sive ex Dei
Christi institutione, sive ex ipsius cultu
iurata et Deo, ut sunt Sacra-
menta, Peregrinationes, Processiones, Bene-
dictiones aquae, salis, fontis baptismalis
Cerei Saphalis et quaevis ceremoniae
approbatae. item obligatio ieiunandi
Exercitia ieiunandi de quibus scri-
bitur. Hic obiter notandum, quod qui-
cumque sacris his observantibus aliquid no-
tabile ex privato iudicio addiderit
et dimiserit peius modo ob cultum
superstitiosum atque inordinatum de quo scri-
bitur Concl. 3. Religioni opponuntur

Superstitio, Tentas Dei et Sacrilegium,
 illas per exesum, postrema duo per
 defectum. Caplus:

Superstitio est cultus vitiosus veri et
 falsi Numinis. Dividitur in quinque spe-
 cies, Idololatria scilicet, Magia, Divina-
 tionis, variae observantiae, et maleficium.

Idololatria est cultus naturae
 tanquam Deo exhibitus. Non in Reli-
 gione, sed in fidei est opposita; sup-
 ponit enim errorem in intellectu, qui
 estimat naturae honore Divino dignas
 Et per se omnino gravissimum ex parte obi-
 terandum Doctore Angelico. quia quan-
 tum est in se, facit aliud Deum in mundo.
 Hinc etiam moritur peccat, qui in ex-
 terne et fictae animae colit idolum,
 ut moritur evadat, quia Idololatria
 est intrinsece mala.

Magia est potestas operandi mira
 ope demonis, pacto ut eo inito. Quis:

Mira. quia demones et magi non possunt
edere vera miracula, esse nonnunquam
efficiant, quae sint supra vires naturae,
naturae, n. In supra vires naturales de-
monum. 2. Opere demonis: ut excludatur
Magia artificialis seu naturalis, de qua in
Philos. qua per se n. e. Operant. a. 3. de-
mones per Magos duobus modis, nempe l. draf-
ferendo de loco ad locum effectus per naturam pro-
ducendo, et quasi eos ipse producere su-
ponendo. Vel producendo similes effectus per
applicand. artificiorum propriis. Vel denique sensu
excludendo, huc ad fiat in ipso sensu aut
imaginando, sive in obiecto aut medio
per quos species transmittunt. 3. Ex
parto quod sit l. e. profan. l. draf. 4.
a. in eiusmodi parte n. procedunt ad Mag-
gid n. sustant. Huius sepe athena e
heresis. redunt n. n. raro magi demo-
nes pot. narrare miracula, aut propria
virtute, ubi permissione divina operari.
Divinatio est inordinata inquisi-

tis, reus occultarum, quas quis hinc et nunc
 nasci sive non potest. In hac semper re-
 quiritur l. expressa l. lauta, seu inter-
 pretativa in vocis demonis. idcirco semp
 e grave peccatum, nisi ob imperfectionem ad
 indeliberatam actus expressum, etiam si quis
 professetur, nisi sibi velle esse commercium
 ad amorem quia hoc professus e factus gra-
 via. **Si** fiat divinalis per factas et
 apparentes figuras dicitur prodigiis. si per
 mortuorum apparitionem et locutionem, Neo-
 mania, si per vocem aut gaudium avium,
 augurium, si per volatum, auspicium, si per
 idola, oraculum, si per verba animalium,
 haruspicium, si per figuram strabulae aliumque
 animalis, strabulantiis, si per sortes, so-
 ralegium, si per sitis et motus astrorum, astro-
 logia iudicialia, si per influentiam siderum
 providentiam libertati, fatalis. si per terra
 aut caelestia, Geomania, si per aqua
 Hydromania, si per aërem, Aeromania,
 si per ignem, Pyromania, si per lunam

de manu Chyromancia. Si per verba ho-
minu verba intentione hominu prolata
alia intentione reversa ad cognosce-
ndu futuru, Omen, seu Onomania. Vt
in hoc via enucleatig explicare parat
vivat ad praxin, ad eoru matia ex
conceptu uti Divinatoris satis pateat.
Aliud monu, sortes Divinatorias temper
et per am morte, sunt etiam consuetas,
si experientis resolutionis a Demone. non
En si consulas Deus ex gravi reute et
in reverentia debita. Sortes quos di-
vinationis non et illicitas, quia lope sunt
bona et utiles t. ad honestu lufu t. di-
vinationis hereditis compositione libis n
En ad electione ad beneficia Civica aut
officio secularia, ne damnu reliquit res-
publica. Si En plures offerant apti et
fere aequales, sorte agi potest.

Vana Observantia. Si productis ali-
cuius effus ad possessione melioru impropor-
tionatoru. Tres sunt istig species, i. a. les